

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата педагогічних наук, доцента Волошиної Оксани Василівни

на дисертаційне дослідження Гоу Кванденга

«Персоналізація навчання студентів в умовах цифрового освітнього середовища університету» (на прикладі Китайської Народної Республіки), поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок із галузевими науковими програмами

Сьогодення характеризується зміною філософії освіти, що проявляється в її трансформації – навчальний процес змінюється від традиційного лекційного формату в бік інноваційних методів, спрямованих на реалізацію принципу студентоцентризму, який скеровує освітній процес закладу вищої освіти на особистісне навчання кожного студента, враховуючи його власний досвід, уміння самостійної роботи й індивідуальний рівень цифрової грамотності. Однією з таких напрямів організації навчання є персоналізація.

Персоналізоване навчання спрямоване на розвиток індивідуальних здібностей та потреб кожного студента й дає можливість формувати й розвивати особистість, здатну до самореалізації на творчому рівні, яка може нести відповідальність за освітній процес.

Персоналізація навчання здобувачів освіти в умовах цифрового освітнього середовища університету стала трендом у всьому світі. Серед розвинених країн Китай посідає провідне місце у сфері культури й освіти. Китай є цікавим прикладом стрімкої, планомірної та якісної організації дистанційного навчання студентів закладів вищої освіти. Вивчення зарубіжного досвіду, імплементація кращих здобутків сприятиме покращенню організації освіти у закладах освіти України.

Аргументація автора дослідження, представлена у нормативному аналізі даної проблеми як в Україні, так і Китайській Народній Республіці, ступені розробленості цього питання у сучасній науці, контент-аналізі наукових

джерел в основній базі даних Web of Science дозволяє стверджувати, що дослідження Гоу Кванденга є своєчасним, актуальним і перспективним для теорії і практики вищої освіти.

Важливо відзначити, що доцільність вибору теми роботи підтверджує і той факт, що вона має зв'язок із науково-дослідною роботою, що проводилась у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця за темою «Управління формуванням професійної компетентності майбутніх фахівців в умовах інформаційного полікультурного освітнього середовища» (номер державної реєстрації 0120U104231).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертаційній роботі

Науковий апарат дослідження відповідає вимогам до робіт, поданих на здобуття наукового ступеня доктора філософії, і спрямований на розв'язання поставлених завдань. Гоу Кванденг чітко визначив мету, об'єкт, предмет, завдання дослідження, що стало підґрунтям успішного наукового пошуку й якісно вплинуло на одержані результати. Положення про наукову новизну, теоретичну і практичну значущість дослідження підкріплені змістом роботи; публікації автора повністю відображають зміст дисертаційного дослідження.

Обґрунтованість результатів дослідження підтверджується застосуванням достатнього комплексу методів (теоретичних, емпіричних), перелік яких докладно представлено у вступній частині роботи, а також під час характеристики етапів експериментальної роботи.

У цілому дисертаційне дослідження відрізняє глибина проникнення в проблему роботи, ґрунтовність науково-теоретичного фундаменту, широке коло вивченої літератури з проблеми, коректне цитування авторів, результативний діагностичний пошук, загальний високий рівень дослідно-експериментальної роботи.

Дослідження відзначається вмінням дисертанта підтвердити свої наукові міркування ілюстративним матеріалом, наведенням таблиць (25 таблиць),

рисуноків (25 рисуноків). Це переконує у виваженості, послідовності, конструктивності підходів до експериментальної наукової роботи.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується також апробацією результатів дослідження. Дисертант представив основні положення своєї дисертації на 5 міжнародних конференціях і форумах, інших науково-практичних заходах.

Наукова новизна і достовірність наукових положень дисертаційного дослідження

У дисертаційному дослідженні Гоу Кванденга вперше у вітчизняній педагогічній науці теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено модель персоналізованого навчання студентів в умовах цифрового освітнього середовища університету (на прикладі КНР).

Виділимо найбільш значущі результати дисертаційного дослідження. Науковий інтерес становлять висвітлені у першому розділі дисертації теоретичні підходи до визначення сутності понять «освітнє середовище», «цифрове освітнє середовище», «персоналізоване навчання».

Можемо повністю погодитись із трактуванням здобувачем поняття «цифрове освітнє середовище закладу вищої освіти», як таке, що передбачає використання сучасних технічних засобів для реалізації оцифрування навчальних ресурсів, інтелектуальних навчальних середовищ, обладнання навчальних мереж, таким чином, що студенти можуть отримати доступ до різних цифрових ресурсів через цифрові електронні термінали без обмеження, а також створювати інформацію з цифровими і ефективними методами управління.

Персоналізоване навчання студентів розглянуто як загальний термін, яким можна позначити багато практик, кожна з яких призначена для прискорення навчання шляхом його адаптації до потреб та навичок окремих студентів у процесі виконання вимог освітньої програми; як сферу навчальної діяльності, яка постійно розширюється, що дозволяє студентам досліджувати та розвивати свої власні захоплення та інтереси; як орієнтована на

особистість студентів модель освіти, яка дозволяє їм прагнути досягти цілі, досліджувати проблеми, знаходити рішення, проявляти цікавість і створювати уявлення.

Автор *розкриває складові персоналізованого навчання*, до яких відносить вивчення потреб, зміст навчання, навчальні ресурси, навчальну діяльність, методи навчання, навчальні стратегії, оцінку результатів навчання, зворотній зв'язок.

На позитивну оцінку заслуговує розроблена дисертантом у другому розділі модель персоналізованого навчання студентів в умовах цифрового освітнього середовища університету (на прикладі КНР). Визначено *базові компоненти моделі*: цілі; принципи персоналізованого навчання, цифрове освітнє середовище; та функціональні компоненти моделі персоналізованого навчання: *модель студента; модель викладача; модель рекомендаційного навчання на платформі, модель оцінювання*.

Цінною є розроблена у науковій роботі базова кваліметричну модель, яка дозволяє кількісно визначати якість функціонування моделі персоналізованого навчання студентів у закладі вищої освіти.

Гоу Кванденг докладно описує етапи впровадження змішаного навчання у закладах вищої освіти та визначає особливості персоналізованого навчання в умовах цифрового освітнього середовища.

Проведена експертиза дисертації свідчить, що здобувачу не тільки вдалося оптимально гіпотетично визначити стратегію наукового пошуку (ключові ідеї, принципи, етапи його організації), а й забезпечити їхню повну реалізацію, експериментальну перевірку моделі персоналізованого навчання студентів з використанням умов цифрового освітнього середовища в університеті (на прикладі КНР). Базою експериментального дослідження став Нормальний університет Нейцзян у провінції Сичуань (Китай).

Комплексний підхід до розв'язання поставлених у дослідженні завдань, поєднання кількісного і якісного аналізу емпіричних досліджень і результатів, розроблення кваліметричної моделі для перевірки ефективності

функціонування моделі персоналізованого навчання студентів у закладі вищої освіти забезпечили достовірність отриманих у дисертаційному дослідженні результатів.

На особливе схвалення заслуговують запропоновані у дисертаційній роботі методичні рекомендації для китайських та українських університетів щодо впровадження та розвитку персоналізованого навчання та цифрового освітнього середовища.

Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання

Аналіз змісту дисертації дає підстави стверджувати про оригінальність, завершеність, самостійність, наукову та практичну значущість рецензованого дослідження.

Теоретична цінність розробок дисертантки полягає у тому, що розроблена розроблена модель персоналізованого навчання студентів в умовах цифрового освітнього середовища університету (на прикладі КНР).

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в тому, що запропоновані теоретичні та емпіричні матеріали, методичні рекомендації можуть бути використані в університетах Китаю та України для розроблення, впровадження та розвитку персоналізованого навчання з використанням ресурсів цифрового освітнього середовища.

Суттєвим здобутком автора вважаємо впровадження основних результатів дослідження в освітній процес Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (Довідка №23/86 – 02-38 від 10.07.2023 року); Нензянського педагогічного університету (від 16.06.2023 року); Нензянського професійно-технічного університету (від 16.06.2023 року). Хочемо відмітити 16 авторських прикладних розробок, що підтверджено «Авторським правом на комп'ютерне програмне забезпечення» (Китай).

Рекомендації стосовно використання результатів і висновків дисертації

Теоретичні положення та практичні напрацювання, викладені в дисертації, можуть бути використані в університетах Китаю та України для розроблення, впровадження та розвитку персоналізованого навчання з використанням ресурсів цифрового освітнього середовища.

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях

До позитивних ознак дисертаційного дослідження можна віднести широке висвітлення результатів дисертаційного дослідження, а саме: 14 наукових публікаціях, серед яких: 6 (з них 5 одноосібних) – у фахових виданнях України; 1 – у журналі Євросоюзу; 2 – у журналах КНР; 5 – тезах конференцій та форумів. Підготовлено 1 підручник.

Структура дисертації чітко і логічно побудована. Вона складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

Загальний обсяг дисертації становить 237 сторінок. Обсяг основного тексту дисертації – 160 сторінок. Список використаних джерел містить 219 найменувань, у роботі є 4 додатки. Структура дисертації та обсяг основного тексту відповідають чинним вимогам до дисертаційних робіт даного кваліфікаційного рівня.

Відсутність порушення академічної доброчесності

При глибокому розгляді дисертаційної роботи Гоу Кванденга не виявлено академічного плагіату, фальсифікації, тобто порушень академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту й оформлення дисертаційної роботи

Позитивно оцінюючи дисертацію, висловим міркування, що вимагають окремих уточнень і пояснення.

1. Робота значно виграла, якби в теоретичному представленні особливостей організації персоналізованого навчання дисертант представив сучасну концепцію Smart- освіти.
2. Є деякі зауваження до представлення авторської моделі персоналізованого навчання студентів з використанням умов цифрового освітнього середовища університету (на прикладі КНР) (рис.2.2). Дослідник на схемі визначає складові моделі студента, моделі викладача, моделі оцінювання; проте не представлені основні характеристики моделі рекомендаційного навчання на платформі.
3. Матеріал, представлений в параграфі 2.3. «Особливості персоналізованого навчання студентів в умовах цифрового освітнього середовища (на прикладі КНР)», дещо дублює характеристику моделі студента, моделі викладача, моделі рекомендаційного навчання на платформі, які були описані в попередньому параграфі 2.1.
4. Для визначення стану персоналізованого навчання китайських студентів в умовах цифровізації Гоу Кванденг аналізує дослідження, проведене на базі 10 китайських закладів освіти, респондентами якого стали 2077 студентів різних курсів. (с. 71) . Вважаємо, що малочисельною є вибірка здобувачів освіти для проведення експериментального дослідження, яка складається з 90 студентів 2 курсу бакалаврату спеціальності «Комп'ютерні науки і технології» (університет Нейцзян у провінції Сичуань, Китай).
5. У роботі зустрічаються орфографічні, пунктуаційні, граматичні помилки. Є зауваження до технічного оформлення.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам

Аналіз роботи й опублікованих наукових праць дає підставу зробити такий висновок: дисертаційна праця Гоу Кванденга «Персоналізація навчання студентів в умовах цифрового освітнього середовища університету» (на прикладі Китайської Народної Республіки) є самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке за актуальністю і змістом, обсягом та якістю

